

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

77. ÅRGANG

13. FEBRUAR 1965

A V I N N H O L D E T :

UTEN GLEDE (LEDER) - KRIGEN OG DEN KRISTNE SAM-
VITTIGHET - KIRKENS ORDENSØSTRE OG FREMTIDEN -
BLIKK PÅ TIDEN - KATOLSK FORUMS VÅRSEMESTER -
UTLANDET

NR

3

NESTE NUMMER UTKOMMER 27. FEBRUAR 1965

AV KIRKENS LIV

Uken 14.—20. feb.

SØNDAG SEPTUAGESIMA

Epistel: 1. Kor. 9, 24—27; 10, 1—5.

Evangelium: Matt. 20, 1—16.

Vi vender idag et blad i vår messebok og retter vårt blikk mot påskefesten. Igår ble Alleluia for siste gang sunget i kirkene. Det kommer ikke til å lyde igjen før oppstandelsens natt. De fiolette paramenter blir på ny tatt i bruk og varsler fastetiden. *Gloria in excelsis* (englenes sang) utelir. Korset avtegner seg mot himmelen i det fjerne.

For dem som gjerne bruker messeboken eller deltar i messen om hverdagen blir det lite variasjon i denne uke. Fra idag og til og med fredag blir tekstene de samme. Det spiller mindre rolle når de har så meget å gi oss. Epistelen er hentet fra Paulus' første brev til menigheten i Korint. Brevet er vennlig men strengt og alvorlig i sine formaninger, ikke minst i den tekst som vi leser idag. Det kristne liv blir sammenlignet med et krevende løp, med en kamp på nevene. Askese, det vil si trening, må til. Ellers blir man diskvalifisert eller slått ut. Og der finnes ikke noen persons anseelse, det nytter ikke å påberope seg at man tilhører den eller den religiøse gruppe: alle hebræere var gjenstand for Guds velgjerninger i ørkenen under ledelsen av Moses, men bare noen få av dem nådde frem til det forfjettede land.

Men, tilføyer dagens evangelium, det betyr ikke på noen måte at det er vårt slit alene som skaffer oss den uforgjengelige krans som apostelen taler om. Et annet element kommer inn, nemlig Guds godhet og barmhjertighet. Ingen er fritatt for den tjeneste han blir bedt om, men det kan godt hende at den som blir kalt til en liten tjeneste mottar en stor lønn. Hvordan skulle vi ellers tolke dagens lignelse om arbeiderne i vingården? De som blir sendt til arbeidet ved den siste time, får like meget som de første. De første blir ikke snytt, for de får den lønn som er blitt lovet dem, Guds rettferdighet svikter aldri, men hans barmhjertighet gjør alle våre beregninger til skamme. Vårt kristne liv er den kamp som Paulus beskriver,

Uken 21.—27. feb.

SØNDAG SEXAGESIMA

Epistel: 2. Kor. 11, 19—33; 12, 1—9.

Evangelium: Luk. 8, 4—15.

Dagens epistel er også rettet til menigheten i Korint, men denne gang hentet fra Paulus' annet brev til menigheten. Og tonen er ganske anderledes skarp. Paulus er blitt mistenkt, miskjent, han forsvarer seg, og med hvilken glød! Noen vil synes han virker hovmodig, men da har de ikke forstått ham riktig. Herrens nåde er virkelig det eneste han setter sin lit til. Dagens evangelium trenger ingen kommentar, eller, rettere sagt, Kristus har selv gitt den forklaring vi trengte: av hensyn til apostlene har han tolket sin første lignelse, den om såmannen, for å hjelpe dem til å forstå andre lignelser senere. Dagens tekst gir oss både lignelsen og dens tolkning. I og med at seden er Guds ord, er det altså vårt forhold til forkynnelsen det gjelder.

MANDAG: *Apostelen Peters bispestol*. Peter blir feiret som martyr sammen med Paulus den 29. juni. Vi feirer ham idag som Kirkens leder og apostelkollegiets overhode. Epistelen er en del av hans første brev, evangeliet beretter om hans trosbekjennelse i Cesarea Filippi.

TIRSDAG: *Peter Damian*. Reformskikkelse i første del av middelalderen († 1072).

ONSDAG: *Matthias*, apostel. Det vi vet om ham med sikkerhet, er hvordan han ble valgt i apostelkollegiet istedenfor Judas. Etiopia betrakter ham tradisjonelt som sin spesielle apostel.

TORS DAG: *Ferialdag*, messe som søndag.

FREDAG: *Ferialdag*, messe som søndag.

LØRDAG: *Gabriel «av den smertefulle mor»*. Han tilhørte Pasjonistenes kongregasjon og døde 24 år gammel i 1862.

men på samme tid forblir Guds miskunn den avgjørende instans. Rettferdigheten og barmhjertigheten inngår en pakt som Gud alene til syvende og sist har nøkkelen til. Av oss venter han i hvert fall både utholdenhet og en urokkelig tillit.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45	11.00 — Eng.
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.30	—
<i>Lunden kapell</i> , Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christies gt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 3388	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (hver 14. dag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	18.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 671	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eystein kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

UTEN GLEDE?

Det virker ganske visst nokså ukledelig, for å si det pent, dersom katolske kristne i dag hoverer over u-økumeniske medkristne — vi kom jo selv sent og nølende til foretagendet, og får pent begynne med å innrømme det. En av økumenikkens første store foregangsmenn, den svenske lutherske erkebisp *Nathan Söderblom* var en klok mann, og skal engang — over Roms kjølige «nei takk» til enhetsarbeidet i tyve-årene — ha sagt: «Bare vent! Det vil gå som i evangeliet! Dere husker hva der står: «Peter fulgte etter — på avstand!»

Nå er «Peter» kommet med — vi har foran oss klipp fra alle verdens kanter som viser reaksjonene på Vatikan-konsilets dekret om enhetsarbeidet. På ikke-katolsk hold er de, også i Norge, naturlig nok preget av de forbehold som følger av at den katolske kirke forblir katolsk, også i sin redelige vilje til samtale, forståelse og enhet. Men deres felles grunntone er umiskjennelig: *Glede*. Glede over en samtale som ut fra felles Gudstro og felles dåp, felles Bibel og felles arv, felles smerte og felles problemer i samtiden, vil bli åpnet og ført i respekt, nestekjærlighet og god vilje. Det synes å vekke alles sympati. Vel — *nesten* alles —!

Noen er nemlig slett ikke glade. Et eksempel: I Nigeria har Kirkenes Verdensråd — de protestantiske og gresk-ortodokse kirkers fellesorgan — samlet sin 100-manns sentralkomité i denne årets første måned. Blant de saker den har vedtatt, og det enstemmig (om vi kan tro det vanligvis velinformerte ukeskriftet «Time»), er opprettelsen av en samkomité, bestående av 8 medlemmer fra Kirkenes Verdensråd og 6 medlemmer fra den katolske kirke. Denne samkomitéen skal studere mulighetene for et konkret samarbeide mellom kirkene — nevnt har vært slike områder som felles sosial- og nødhjelp-innsats, teologiske samtaler om kirkens enhet, løsninger på de konflikter som oppstår i forbindelse med «blandede ekte-skaper» og religionsfriheten.

Meldingen om dette ble i Norge positivt og vennlig kommentert av professor *Einar Molland* over NRK's «Aktuelt»-sending. Men den ble også, av Oslo-avisen «Vårt Land» (22. januar), forelagt legmannsbevegelsens kanskje mest innflytelsesrike teolog, professor *Carl Fredrik Wisløff* til kommentar. Og her er litt av kommentaren: «Det er 12 år siden jeg skrev at den økumeniske bevegelse ville bli en pilgrimsreise til Roma, om man ikke vøktet seg. Ingen av de spesielle katolske villfarelser er tatt bort. Likevel synes det å være om å gjøre å få så tett

kontakt som mulig... Vi skal nok få høre fra dette organet. Men fra bibeltroendes side er det ingen grunn til glede over en kontakt som finner sted på uholdbart grunnlag».

Ferdig med det.

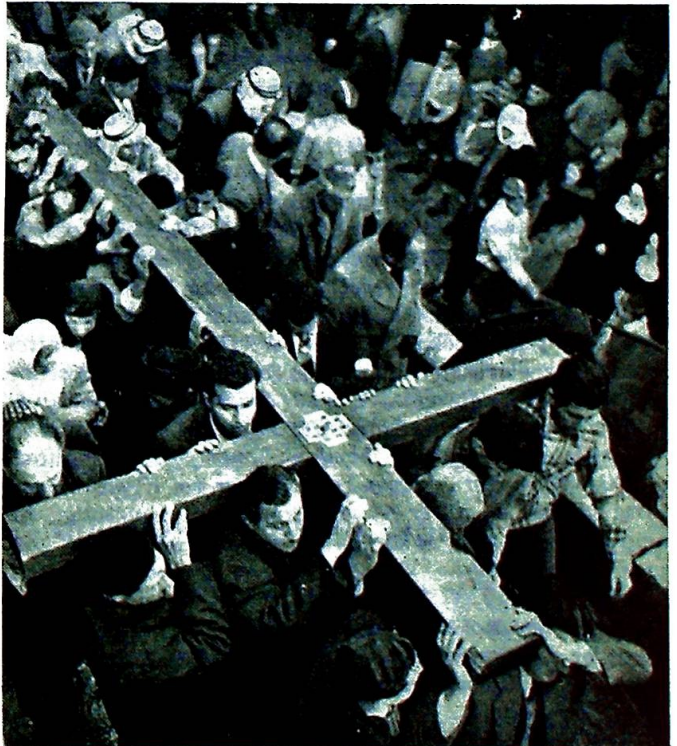
Vi står sant å si komplett uforstående overfor den frykt som må være grobunnen for en så avvisende holdning. Ja — frykt. Ingen (les: *ingen*) ser i dag noen mulighet, enn si sannsynlighet, for at de kirkesamfunn som er utgått fra Reformasjonen i det 16. århundre og føler seg som bærere av dens arv, skulle kunne «gå opp» i den katolske kirke, eller gi slipp på om så bare ett av sine grunnprinsipper. Der finnes ingen snarvei til enheten, og det er sannsynlig at nettopp samtalen i første omgang snarere vil *skjerpe* den konfesjonelle bevissthet på de ulike deltagende hold.

Økumenismens anliggende er nemlig et helt annet: Det har — langt ut over vår egen levetid — noe med kristen mentalitet og elementær evangelisk holdning å gjøre. Det kan sies nøkternt, som en av KV's fremste reformerte teologer, dr. Lucas Vischer, sa det på møtet i Nigeria: «Dekretet *De oecumenismo* er et innlysende forsøk på å overvinne den århundrelange avstand og skape et klima av respekt og forståelse. Enten vi liker det eller ikke, befinner vi oss i samfunn (*fellowship*) med den romersk-katolske kirke. Det er simpelthen utelukket at vi trekker oss inn i våre egne affærer. Vi må arbeide for samtale og samkvem. Og samtalen bør begynne her og nå!»

Kristne av alle observanser oppdager i dag, verden over, at samtalen er et *minimum*. Er også *den* uoverkommelig, da kan vi kristne med rette kalles en forargelse for menneskene.

Nå er samtalen der. Ikke bare disputasen, debatten eller polemikken — ikke apologetikken eller propagandaen. Men samtalen. «Ingen grunn til glede»? Jo, så sannelig!

HRM.

Tidens tale: En dypere bevissthet om det budskap vi som kristne er felles om å bringe menneskene.

KRIGEN OG DEN KRI

EN PROBLEMSTILLING V

ALBERT EINSTEIN

— en av vår tids største naturforskere — døde for 10 år siden. Men før han gikk bort minnet han menneskene advarende om deres «nye» valg og ansvar: Fremskritt eller total utsettelse.

Pasifismen - et alternativ?

Fines det nå et virkelig pasifistisk alternativ i Norge i dag? I en artikkel i Aftenposten for 15. desember forsøkte cand. med Jørgen Vogt å oppsummere et slikt alternativ, og «St. Olav» tillater seg å gjengi noen få av hans synspunkter. Blant annet fordi de representerer opinionen hos en gruppe unge som for lettvent avfeies som blåøyede optimister eller — i en farligere tone — som medløpere i fremmede maktens renkespill. Det er ikke vanskelig å peke på svake punkter i pasifistenes argumenter, men det er visst heller ikke vanskelig å gjøre dem blodig urett ved å se bort fra at de tross alt bygger på idéer og idealer som tilhører alle kristne.

Vogt sier bl. a.:

Siste verdenskrig lærte oss at et svakt forsvar kan føre til krig. Videre at det gis situasjoner hvor våpenbruk er det eneste rette. Ren prinsipp-pasifisme førte altså ikke frem, og ansvarlige pasifister hevder ikke slike synspunkter i dag. De ønsker ikke ensidig nedrustning, og de kan akseptere vepnede politistyrker under FN.

De stiller imidlertid spørsmålet: Hvilken sikkerhetsverdi har i dag ulike typer og grader av militærforsvar sammenholdt med mer fredlige og ideelle forsvarsmidler som FNs politistyrker, ikke-voldsberedskap, FN-garantert nøytralitet, fredskorps, u-hjelp osv. Det er her debatten må starte. Pasifister vil bygge opp et «fredsforsvar», parallelt med det militære med gradvis nedbygning av militærforsvaret, i den grad det skjønnnes realistisk.»

Pasifistene mener at kombinasjonen gjengs militæropolitikk og moderne våpen er en sikker vei til storkrigen. «Det faktum at det er en viss grad av sannsynlighet for krig ved uhell, gjør avskrekningsbalansen til politisk uavvidd på lang sikt.» Våpnene selv er en hovedårsak til krigsfare i dag.

Kampanjen mot atomvåpen er logisk sett bare en sektor innenfor moderne pasifisme. «Atommerket» står ikke for generell ensidig nedrustning, å hevde det er å foreta en grov forenkling.

«Sist, men ikke minst, arbeider vi pasifister for en mer initiativrik og konstruktiv fredsinnsetning i norsk utenrikspolitikk.»

Er det så at man på kristent hold i Norge i 60-årene er uvillige til å gå løs på avgjørende spørsmål om krig og fred, opprustning, atomvåpen, ikke-vold, sikkerhetspolitikk osv.? Og, i tilfelle, har denne vikende front øket ikke-kristne, engasjerte menneskers mistro til de kristnes redelighet og balanse, deres virkelighetssans?

Vi tror at man delvis må svare ja på disse spørsmålene. For dette er jo problemer under debatt hvor vi skulle vært med i første rekke, villige til å satse, klar hele tiden til å føre en alvorlig, søkende samtale med oss selv og vår samvittighet og med omverdenen.

Går vi ikke ofte som katten rundt den varme grøten når det gjelder disse tingene?

Montreals kardinal Leger, en hovedskikkelse på Kon-silet, sa i en tale til vitenskapsmenn nylig at det er feilaktig å overse de moralske problemer som de kjernefysiske våpen f. eks. stiller, bare fordi det ikke foreligger noen endelig uttalelse fra Kirkens side. Hver kristen, hvert menneske av god vilje som arbeider med disse våpen eller er opptatt med forskning som bare kan anvendes på disse våpen må selv tenke nøye gjennom sine forpliktelser.

Den moderne vitenskap, medisin og teknologi har vært med på å skape en verdensøkonomi som ikke er rettfærdig, fortsatte kardinalen. Det er en liten gruppe nasjoner som er meget velstående, de representerer 16 prosent av jordens befolkning og eier 70 prosent av verdens rikdommer. Dere må engasjere dere i dette problem, dere må være med i arbeidet for å få vår del av verden til å se hvilken skandale det er.

Og vi vil, i all beskjedenhet, gjerne tilføye at denne oppfordring må gjelde også ikke-vitenskapsmenn. For vi tror ganske bestemt at hele debatten om de moderne våpen, krig og fred, bare kan føres med fornuft og likevekt i dette lys, at vi lever på en skandale.

Har Kirken vært helt stum? Nei, det finnes klare ord om både nøden i verden og om de moderne våpen i pave Johannes' rundskrivelse *Pacem in Terris*. Vi tar ut et avsnitt om de moderne våpen:

«En overbevisning som i vår tid vinner sterkere og sterkere frem, er denne: at eventuelle konflikter mellom nasjonene ikke må avgjøres ved våpenmakt, men gjennom forhandlinger.»

«Det er sant at denne overbevisningen vanligvis springer ut av de moderne våpens fryktelige ødeleggelsessevne og av frykten for de katastrofer og skrekkelige ødeleggelser som en anvendelse av disse våpen ville føre over menneskene. For vår atomtidsalder blir det derfor umulig å anse krigen som noe egnet middel til å hevde rett og rettferdighet.»

Vi vet ikke hva som kommer til å bli formulert om atomvåpen i Skjema 13 på Konsilets fjerde sesjon i Rom til høsten. Men vi synes det ville være ille om debatten i mellomtiden ble ført over de kristnes hoder. Fordi de hadde dukket seg. Vi tilstår ærlig at vi ikke ser noe klart svar på de veldige problemene som reises, men det

STNE SAMVITTIGHET

IKKE KOMMER UTENOM

finnes kanskje et grunnlag for en mer redelig samtale. Vi burde ikke ha vanskelig for å forstå pasifistenes grunn- tanke, selv om vi kan være uenige i deres videreføring av denne tanken. Det er heller ingen grunn til å mistenke f. eks. oberst Haugan for å være «tilhenger av vold». Både «den aggressive pasifist» og den fredsommeligste atom- bombe-entusiast i Vesten har viktige ting til felles.

Men vi må ikke glemme kardinal Legers perspektiv. Kanskje *det* er de kristnes største bidrag til denne løpende debatt.

A. R.

Krigens grimme ansikt — dengang der enda var overlevende og håp i ruinene.

En offiser spør:

Ville ikke-vold ha reddet
Finnland i 1939 og jødene
i Warszawas ghetto?

Oberst Arne Haugan, en av våre mest fremragende offiserer hadde den 29. desember en artikkel i *Verdens Gang* med overskriften «Ikke-vold eller utslettelse?» hvor han bl. a. sier:

«Vi har i vår egen samtid opplevd at forsøket på å praktisere en ikke-voldslinje har ført til det motsatte av fred. Det foreligger en klar sammenheng mellom det sterke pasifistiske strømdraget i vest-europeisk politikk i mellomkrigsårene og Hitlers voksende appetitt. Sammentreffet mellom en pasifistisk preget eftergivelses- politikk og en aggressiv voldspolitikkk førte til slutt verden ut i historiens største krig.

Javel, men dette var før atomalderen, vil man si. I dag vil enhver krig være ensbetydende med kjernefysisk ut- slettelse. Dette er et argument som pasifistene uavlatelig hamrer inn i folks bevissthet. Men det har vitterlig vært utkjempet et 20-tall større og mindre kriger i atomalderen (etter avslutningen av den annen verdenskrig) og ikke i ett eneste tilfelle har det vært brukt kjernefysiske våpen. Det er ubegripelig at folk som gjør krav på å bli tatt alvorlig kan lukke øynene for disse kjennsgjerninger.

«Enhver vil forstå hvor umulig og virkelighetsfjernet slagordet «ikke-vold eller utslettelse» er, hvis man prøver det på en del nyere historiske situasjoner. Ville ikke-vold vært den rette løsning for jødene i Palestina i 1948, for jødene i Warszawas ghetto, Finnland i 1939 osv.? Man kan beklage at ikke-voldslinjen så sjelden fører til gode resultater. Men når man, som pasifist, ikke alene lukker øynene for denne linjens alvorlige begrensninger og farer, men endog forsøker å etablere ikke-vold som prinsipp for mellomfolkelig holdning og atferd, da må man være slått med en blindhet som er forferdende.»

En pressemann: Kristne praktiserer en skjev moral

«Det første vilkår for at kristendommens forkynnere i Norge skal komme på bølgelengde med sin samtid, er at de greier å projisere truselen fra sex-bomben ned i dens rette proporsjoner og kan samle seg om et standpunkt i forholdet til atombomben...

Kristendommen kan ikke leve på forargelse over dans i samfunnshus og over mer eller mindre usmakelige innslag i ett og annet radio- og TV-program...

(Redaktør Helge Seip i et intervyju i det kristelige studentbladet «Credo».)

KIRKENS ORDENSSØS

ET PERSONALE PÅ ÉN MILLION AKTIVE

Vitalitet og stor evne til omstilling og forståelse preger mange av dagens søsterkongregasjoner når de ruster seg til å møte det 20. — og det 21. — århundres oppgaver og problemer. Vi får et vink om det som skjer fra amerikanske kilder: en søster som studerer russisk reiser til Moskva for å intervju folke der borte om den russiske revolusjon, en annen søster blir tilbudt en stilling ved University of California. En gruppe søstre i New York gjennomgår de sterke, av og til rystende litterære verker til Samuel Becket og Jean Genet. Osv.

Omstillingen de siste ti år i USA skyldes blant annet arbeidet til Sister Formation, en bevegelse hvis mål det er å utdanne best mulige lærerkrefter fra søsterkongregasjonene. Med ukonvensjonelle metoder og dristighet. Det er over 104 000 søstre i Statene som er opptatt med undervisning og skolearbeide, og de skal etter hvert nå få bedre utdanning, gjennomgå spesialstudier, få større samtidsforståelse, kort sagt, bli mer aktivisert i den verden vi lever i.

Helt opp til 50-årene var det nok mange av disse søstrene som ikke hadde tilstrekkelig utdanning, hvis man skal tro kritikken. Nyhetsmagasinet Time skriver — som vanlig satt pent på spissen — et det engang ikke ble forlangt stort mer enn at de holdt orden i klassen og underviste etter prinsippet om at «ett Hill deg Maria og to Hill deg Maria blir tre Hill deg Maria». I den katolske presse i Statene har det også typisk nok i månedsvis pågått en tildels ganske hissige debatt om landets katolske skoler. Men altså: det må medgis at Kirken her har vist sin ungdom og kraft, kongregasjonene har ofte selv forstått de spesielle krav verden i dag stiller og tatt konsekvensen av det.

I det oppbrudd som den gode pave Johannes ga signalet til i den katolske kirke da han kalte sammen Konsilet, har det jo også blåst en vårwind gjennom søsterkongregasjonene. Og den har nok for å være ærlig etter hvert rusket ganske friskt i søstrenes folderike gevanter. Og, den som i første rekke har sagt fra at søstrene i noen ordener må omstille seg til den moderne verden de skal arbeide i, når det gjelder klesdrakt, utdanning osv. er ikke en frimodig legmann, men som vi vet den belgiske kirkes primas, kardinal Suenens. Han er en person som har spilt en meget fremtredende rolle i det reformarbeide som har pågått på de tre første sesjoner av dette konsil, han er kjent som en liberal, fritt-tenkende kirkeleder, og han har i høy grad vært med på å levendegjøre pave Johannes' kongstanke. Dessuten, han er altså den som har beveget seg inn i søstrenes stille, arbeidssomme rekke med en brannfakkell.

Da kardinalen i sin tid ble sendt av paven for å overrekke et bind av den pavelige rundskrivelse Pacem in Terris til FN's generalsekretær U Thant, ble kardinalens besøk omtalt i amerikansk presse som en «fredsmisjon». Men under besøket holdt han også en tale til 4000 søstre i New York og til dem sa han noe annet faktisk: «Jeg har ikke kommet hit for å preke fred, men for å mane til en

revolusjon. En revolusjon i søstrenes liv i de aktive ordener slik at de bedre kan utføre sitt kall i det 20. århundre.»

«EN TYDELIG VISJON»

Kardinal Suenens er ingen vanlig revolusjonær. Vi vet at han beundrer og forstår søstrenes innsats i sykepleien, skolevesenet og på mange andre områder. Uten lønn går de hele livet i en arbeidsdag som er lenger enn de fleste. Men på den annen side, hans kritikk virker enda sterkere fordi den er så positiv og ærlig. Bare i Amerika var hans bok «The Nun in the World» siste sommer solgt i over 55 000 eksemplarer. Og i denne store nasjonen som har over 178 000 ordenssøstre har boken blitt tildels meget gunstig mottatt, blant annet av søstrene selv.

Hva er det så kardinalen sier? Kanskje det kan summeres opp i en setning: den enkelte ordenssøsters dag og liv må komme i takt med dagens miljø og dagens mennesker, bare på den måte kan de bringe Vår Herre til dette århundre. Det er ikke en forandring for forandringens skyld han ønsker, men en virkelig fornyelse, en frigjørelse av den veldige apostoliske kraft som finnes i Kirkens en million aktive søstre. Noen har tenkt og skrevet at tiden

TRE OG FREMTIDEN

KVINNER UNDER FORNYELSENS TEGN

har løpt fra dette aktive ordenslivet, kardinal Suenens ser det helt motsatt. Han har en tydelig visjon av en ny tid for disse trofaste søstrene.

Nødvendigheten av søstrenes økede innsats er tydelig nok for alle som forstår utviklingen i dag. I den tekno-videnskapelige verden vi går inn i for fullt, en verden med befolkningseksplasjon, undertrykkelse, frihetskamper, atomkraft osv., osv. kommer de kristne i en helt ny stilling som misjonærer. I 1960 regnet man med at for eksempel 18,7 prosent av verdens befolkning var katolikker, i år 2000 vil dette tall antagelig være redusert til 9 prosent fordi befolkningseksplasjonen har fått hele verdensstatistikken til å gå rundt. Etter et århundre hvor den kristne misjonsvirksomhet har vært sterkere, mer intens enn noen gang før, vil de kristne prosentvis være færre i verden i år 2000 enn ved århundredets begynnelse.

OM DRAKT OG LYDIGHET

Søstrenes klesdrakter er i mange tilfeller håpløst forledet, hevder kardinal Suenens. Priorinnene stiller urimelige krav til lydighet, ja, han sier omtrent rett ut at praktiseringen av dette lydighetsprinsippet er barnaktig. I den danske musikkradios populære program «Dags dato» nylig ble en dansk søster, Benedicte Ramsing invitert opp i studio for å svare på spørsmål om dette og andre ting. Søster Benedicte er forstanderinne for St. Josef-søstrenes sykepleieskole i Danmark.

Først klesdrakten:

Søster Benedicte: Ja, jeg er helt enig med kardinal Suenens i at den i mange tilfeller er håpløst foreldet, og at vi bør få en mer tidssvarende drakt hvor stoff og snitt svarer mer til det man bruker i dag. Dette både av hensyn til det praktiske når vi ferdes ute i trafikken, men også for å være mer lik dem vi ferdes blant. På den annen side vil jeg hevde at vi skal bevare det religiøse preg på drakten på ett eller annet vis slik at man kan se hva vi står for. Når vi ferdes omkring ute, er det ofte vår erfaring at drakten gir folk tillit. De henvender seg til oss, og vi kan få lov til å hjelpe dem. Det vil vi ikke unnvære.

«Dags dato»: Det har jo allerede skjedd en forenkling noen steder her hjemme, i Helsingør for eksempel har man avskaffet den store hodekledningen.

Søster Benedicte: Det stemmer, drakten er også forenklet. Det er Christian Dior, moteeksperten fra Paris som har gjort dette på oppfordring av generalpriorinnen for St. Vincents-søstrene. Denne orden har såvidt jeg vet ca. 45 000 søstre spredt over hele kloden, så det var vanskelig å finne frem til en passende drakt for alle. Ennå er det kanskje et kompromiss.

«Dags dato»: Er De tilfreds med den drakten De nå har på, søster? Det sorte sløret, den sorte kappen.

Søster Benedicte: Jeg ville jo gjerne ha den litt mer moderne hvis jeg skal si min personlige mening. Det er vel andre søstre også som vil det. Men vi har en meget stor kongregasjon, og vi må bli enige om dette først. Hvert fjerde år samles våre ledere til et generalkapitel i Rom, og der kan det kanskje bli foretatt forandringer.

«Dags dato»: Så var det lydighetsprinsippet, er De også enig med kardinalen i det spørsmålet?

Søster Benedicte: «Ja, men jeg tror at avisene har satt hans mening litt på spissen, slik at han kan misforståes. Jeg tror ikke at kardinalen vil vekke fra selve lydighetsprinsippet. Den evangeliske lydighet som vi følger, den vil vi sandelig fremdeles følge. Det er noe som vi legger meget stor vekt på. Men den passive, den som gjør oss til passive, likegyldige mennesker, den angriper han.

«Dags dato»: Kardinalen angriper også det forhold at nonnene holder fast ved den gamle skikk at de bare skal forlate klosteret sammen med en ledsagerske. I alminnelighet ferdes nonnene ute parvis eller i grupper.

Søster Benedicte: Det har vi i hvert fall her i Danmark forlenget forlatt. Vi har hverken tid eller krefter til å gå to og to på den måten. For mitt vedkommende har jeg vært fem måneder på reise i Canada og USA, alene. Så det kan utmerket godt gjøres.

«Dags dato»: Synes De det er riktig at man snakker åpent ut om disse ting?

Søster Benedicte: Ja, opplagt. Vi er jo selv våkne overfor tidens problemer, det foregår en så voldsom utvikling, at vi helt sikkert må gå til radikale forandringer hvis vi skal følge med.

«INTET KOMPROMISS»

Såvidt søster Benedicte. La oss imidlertid holde en ting klart, for å bruke kardinal Suenens egne ord:

«De forandringer vi har snakket om betyr ikke noe kompromiss med denne verdens änd. Søstre som gjerne vil modernisere seg selv og sine klostre etter en slik linje har fullstendig misforstått mine tanker. En apostolisk fornyelse betyr ikke luksus, det betyr ikke at man skal følge enhver innskytelse, det betyr ikke noen overfladisk og kunstig atmosfære.»

Hans revolusjon rører ikke ved kjernen i det aktive klosterliv. Men det er mange *ytre* ting som spiller en stor rolle i en søsters daglige liv som han vil forandre på.

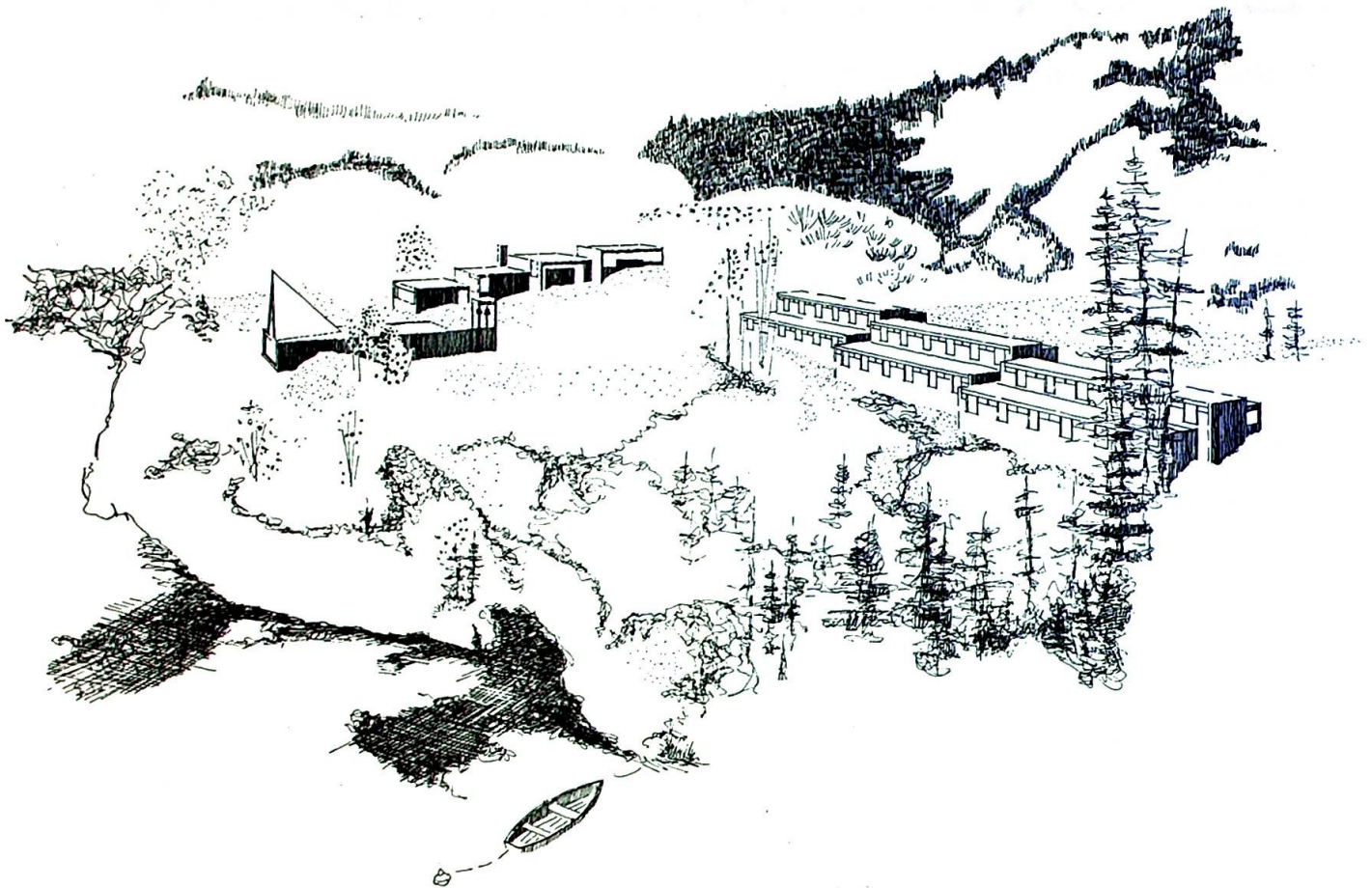
Å. R.

APOKALYPSE

Nå har vi blikket fritt så langt vi øyner
for dalen hvor vi skapte våre løgner
er gravlagt under tusen meter vann,
og vi: De eneste som reddet livet,
er reddet for det nye perspektivet:
Nå ser vi Gud fordi vi ikke øyner land!

(«Communitas»)

MARIAHOLM SKOLESENTER

Dette er arkitekt Helge Abrahamsens perspektivskisse av det nye Mariaholm Skolesenter. Planen omfatter sovehus (til høyre på tegningen), kapell (ut mot van-

net) og en bygning (helt til venstre) med administrasjonslokaler, undervisningsrom, peisestue osv. Man håper å komme igang med byggearbeidene til sommeren.

BLIKK på TIDEN

ET TIDSSKIFTE?

■ To avisdebatter nylig har ganske tydelig tegnet omrisset av et generasjonsskifte i norsk kultur-radikalisme. På den ene side, uten at det her skal oppholde oss ytterligere, har helsedirektør Karl *Evang* måttet tåle skarp kritikk og vondord som «reaksjonær» fra prominente ung-radikalere, fordi han ut fra sitt konsekvente syn på sosialt ansvar har tatt avstand fra vesentlige ting ved den svenske seksual-propagandisten Lars *Ullerstam's* tildels barokke tanker om hva samfunnet bør gjøre for avvikerne. I en artikkel i ukeavisen «Orientering» (nr. 2, 1965) stiller Dag *Halvorsen* med adskillig brodd det noe uvante spørsmål om ikke *Evang* forlenget er «akterutseilt» på et område hvor han for en menneskealder siden hentet seg en herostratisk berømmelse.

Enda større interesse vekker en debatt i «Dagbladet» under januarmåned, over temaet «Hva er kristen?» — vel å merke mellom to av middagsavisens egne penner: litteraturanmelderen Philip *Houm* og redaksjonssekretær Karl Emil *Hagelund*. Sistnevnte trækker vel — til førstnevntes ergrelse — høyt og tydelig

i klaveret når han, med uklanderlig logikk og klare linjer forutsetter at kristne mennesker holder innholdet i den apostoliske trosbekjennelse, Jesu guddom inklusive, for sant. I *Houm's* betraktninger lever derimot den «liberale» teologis målsetninger fra mellomkrigstiden videre, næret på moderne og ekstreme teologiske *free-lancere* som tyskeren *Bultmann* og dansken *Lindhardt*. For *Houm* er *Hagelund's* dagklare, klart avgrensede definisjoner tydeligvis ubehagelige — ja et knefall for «propagandaen fra *Wisløff & Co*». (Hvilket avgjort er et noe for hjemlig perspektiv på saken!) *Houm* ønsker åpenbart å forlenge og stimulere mange humanisters forkjærlighet for kristelige fortynninger, til moderat husbruk for mennesker som hverken vil tro på de kristne dogmer eller gi avkall på de kristne verdier.

Vi tror denne debatten har karakteristisk interesse — ja mon den ikke også antyder et tids- og klimaskifte når det gjelder den radikale kulturpolitikks vurdering av kristendommen. Også på de hold registerer man jo etterhvert at vi snarere lever i en kristen og kirkelig konsolideringstid både på protestantisk og katolsk grunn, og at forsøkene på «innenfra» å forvandle kristendommen til en vagt kristelig-farvet humanisme har slått og vil slå feil. De unge i dag, troende og ikke-troende, er saklige inntil raseri, og liker ikke subtile tåkelegninger av hva saken egentlig gjelder. Det åpner en og annen avgrunn, — mellom mysteriet og benektelsen. Det skal ikke kirken klage over. For dét er selve dens tidsløse utgangsposisjon — troens utilsådde mark.

BEMERK DISSE BØKER FRA ST. OLAV FORLAG

DE OECUMENISMO, Den katolske kirke og de kristnes enhet	kr. 5.00
DE SACRA LITURGIA, Gudstjenestens fornyelse	> 5.10
JOHANNES XXIII: Fred på jorden	> 4.10
CECILY HASTINGS: Kjernepunktet i katolisismen	> 4.85
MESSEBOK, skinn	> 61.50
MESSEBOK, plast	> 41.00
KORALBOK	> 56.00
SALMEBOK, ny utg.	> 10.20
KATOLSK BØNNEBOK	> 12.30
KATOLSK KRISTENDOMSKUNNSKAP FOR BARN	> 5.10
VÅR TRO, katolsk katekismus	> 10.20
LUTZ: Kjenn din religion	> 6.75
BOERS: Katolsk praksis	> 7.65
THORN: Kristen enhet	> 1.10
VAN DER BURG: Kirken	> 5.10
—>— Guds eksistens bevist av fornuften ..	> 2.05
SCHINDLER: Katolsk kristenliv	> 1.55

Bøkene ekspederes pr. omgående fra

ST. OLAV FORLAG, Akersv. 5, Oslo 1. Tlf. 42 31 70

SCHINDLER OM ANSGAR

■ Et 1100-års jubileum — det er omtrent så gammelt som det overhodet kan bli på breddegrader som våre. Men det synes altså fastslått at benediktinermunken Ansgar, kjent som «Nordens Apostel», døde 3. februar 865. Nordens kristne har derfor en og annen viktig grunn til å feire ham i år, og vil forhåpentlig samles tallrike om hans skikkelse — blant annet i Hamburg til sommerstevnet. Til Norge kom Ansgar visstnok aldri, men Danmark og Sverige skylder ham ett og annet. Hva, egentlig? «Berlingske Tidende» (31. januar) har stilt spørsmålet til den nå hjemvendte Monsignore *Peter Schindler*, og har fått et lett-fattelig svar.

«— Monsignore, kan man si noe konkret om de åndelige påvirkninger, som den unge Ansgar var ute for i det berømte kloster i Cluny?»

— Ja, det vil jeg mene. Sidste gang vi hadde et Ansgar-jubileum utkom der en bog, som påviste, at han var oppdraget med og inspirert av Det ny Testamente, men man glemte totalt, at han også var oppdraget med og inspirert av Benedicts munkeregul, som jeg har haft den ære at oversatte til dansk — forøvrigt den eneste oversættelse i Norden. Dengang den var aktuell, kunne man jo læse den på latin.

— Hvordan vil De karakterisere denne navnkundige munke-regel?

— Den hører til vort europæiske åndsgods i rang med Platons dialoger, Johannes-evangeliet, Dantes Divina Commedia, Shakespeares dramaer, Goethes Faust, ja, og så må vi som danske føje til: Søren Kierkegaard — Danmarks eneste bidrag til europæisk religiøst åndsliv.

— Kan De give os kvintessensen af Benedicts munkeregul?

— Benedict møder østkirkens hyper-asketiske og eremitprægede, ja, og sterkt degenererede klostervæsen, som var dårligt egnet til europæisk praksis. Men han formår at omforme det, så det passer til vor verdensgen.

— Hvorledes?

— Ved at indføre arbejdet som et element, der er lige gyldigt med bønner. Kort sagt: Ora et labora! Og derved skabes selverhvervende og selvforsynende abbedier som en slags valgmenigheder inden for storkirken. Og det var denne ordensregel, der har oppdraget Ansgar fra hans tidligste ungdom i Cluny.

— Cluny var jo dengang et af de store åndelige centre i vesterledet.

— Ja, det var det. Og dette vældige kloster ekspanderede og dannede stadig nye grundlæggelser, så det lå ikke fjernt at følge et missionskald.

— Og hermed er vi jo nået frem til Ansgars kaldelse.

— Ja, men her må jeg minde om, at det er ikke Ansgar,

der har indført kristendommen i Skandinavien. Det skete på et tidligere tidspunkt ved irske og engelske munke.

— Hvordan missionerede disse munke?

— De var vandre-missionærer, der ikke gav sig tid til at konsolidere deres nye menigheder, som derfor også faldt sammen, når munkene rejste videre. Men inden Ansgar begyndte sit åndelige virke, her i Norden, tog han til Rom for at skaffe seg den kanoniske myndighed som pavelegat og ærkebiskop, og det har reddet hans initiativ i Skandinavien fra den sørgelige skæbne, de tidligere forsøg havde lidt. Der kom dog kirker ut af Ansgars kristne pionerarbejde — kirker, som med tiden fik livskraft, fordi de var indpodet på den store kirkestamme.

— Blev Ansgars virksomhed i grunden ikke en fiasko?

— Statistisk set: Jo! Organisationsmessigt var det på sammenbruddets rand, og det var formodentlig det, der fik ham til at foretage et strategisk tilbagetog til et punkt, hvorfra hans efterfølgere kunne konsolidere det vaklende værk. Der er mænd, af hvem Gud former en gravsten for siden at bruge den til grundsten for en blivende bygning. — Grundtvig har ramt helt riktig når han om Ansgar siger:

Han var ingen mægtig ånd,
Mark-evangelisten,
dog et redskab i Guds hånd
ret en hjerte-kristen,
sund i troen, mild og øm,
i sin dåd og i sin drøm
barnlig, gudhengiven.

— Det er jo med de sparsomme historiske kilder vanskelig at tegne et bilde af Ansgar.

— Ja, hvad vi læser om ham, minder mere om farvede kirkeruder end om et personligt portræt. Og der er jo rent tidsmessigt et godt stykke til, at vi igen møder markante ansigter under bispehuen.»

OVER MISTANKENS KLØFT

■ I tilknytning til lederartikkelen i dette nummer er det naturlig for oss å referere til en meningsutveksling i Kristiansandsavisen «Fædrelandsvennen» (16. januar) mellom fransiskanerpateren *Damian van Hoorn* og Menighetsfakultetets professor *Carl Fredrik Wisløff*. Sistnevnte hadde, som ved en rekke tidligere anledninger, uttrykt sin skepsis og uvilje når det gjelder den økumeniske samtale. I en svar-artikkel skriver pater *van Hoorn*, med en bakgrunn i et konfesjonelt tvedelt Nederland som låner en særlig interesse til hans ord:

«Jeg har vært med i den økumeniske dialog i mange år, og jeg har sett en tydelig vekst. Personlig tror jeg at denne veksten blir ledet av Anden som skal oppfylle Kristi ønske om enhet. Vi begynte som studenter på en ærlig, men nokså primitiv måte. Vår økumeniske dialog var intet annet enn debatt. En debatt om pavens ufeilbarhet, jomfru Maria, gode gjerninger osv.

Vi debatterte på bibelsk grunn, for så vidt våre argumenter hovedsaklig besto av tekster fra bibelen. Hvis jeg ikke tar feil, er det slik professor Wisløff forestiller seg en økumenisk samtale. Han skriver jo at vi i dag hører så meget om «samtale» og «forståelse». Begge deler er bra, sier han, men det må ikke være slik at man glemmer noe som heter «sannhet» og noe som heter «løgn». Ingen av oss trodde at han hadde lov til å bruke disse absolutte kategorier, men vel var vårt formål å overbevise den annen om at vi hadde rett og han hadde urett. På bibelsk grunn, som sagt.

Er vi kommet videre med denne debatten? På en måte; ja. Vi har lært at vi talte om hverandre uten virkelig å kjenne hverandre. Vi ble forsiktige med å si: «en protestant tror» eller «en katolikk tror». Vår debatt var altfor ofte en kamp mot vindmøller. Det vi trengte var en objektiv informasjon. Slik begynte vi å gi hverandre mulighet til å presentere seg selv. På hvilken måte? Først ved å utgi bøker hvori to forfattere, en katolsk teolog og en protestantisk teolog, skriver informativt om det samme emne. Etterpå ved å invitere foredragsholdere fra en annen kirke til å fortelle om sin oppfatning av nattverden, autoritet, bibelen osv. Dette skjedde på en så intens måte at den generelle synode for den reformerte kirke i Holland talte om «stor grensetrafikk». Denne trafikken har hatt som resultat at det religiøse jerneppe mellom katolisismen og

protestantismen for en stor del er forsvunnet. Vi har oppdaget hverandres virkelige ansikt.

Denne oppdagelsen var nok til å forhindre at vi igjen begynte å rette bibelen som et slags gevær mot hverandre. Objektiv informasjon i en atmosfære av broderlighet bragte oss til klarhet over at kjente forskjeller i troen ofte er konsekvenser av et annet fundamentalt utgangspunkt. Ut fra dette utgangspunkt er det på forhånd umulig for en protestant å vurdere en bestemt bibeltekst på samme måte som en katolikk, til og med å finne i denne teksten den samme betydning. Noe som Luther selv erfarte da han tvilte på Jakobs brev «ortodoksi». Mange teologer, såvel katolske som reformerte, mener at denne forskjellen i utgangspunkt gjelder forholdet mellom menneskenaturen og Guds nåde. Jeg tror at det er riktig, men vil ikke diskutere dette i denne artikkel. Sikkert er at den økumeniske dialog har vunnet i dybde og alvor, og vi er blitt forsiktigere. Den følelsen er vokst frem at vi i åpenhet overfor hverandre, må stille oss i felles bønn og studium under Evangeliets ene dom.

Slik har vi begynt å gi bibelen en annen rolle i den økumeniske dialog. Før brukte vi bibelen som et slags arsenal med «sannheter» for å forsvare oss mot hverandre. En kjent og moderat reformert teolog som professor Berkouwer sa om denne metoden at Bibelen fungerte som en endestasjon vi var reist forbi til tross for alle våre sitater. Vi må på nytt våge å gi Bibelen dens kritiske funksjon tilbake, ved å håndtere den som et «tveegget sverd». Spørsmålet man da stiller er: «hvorlangt har den annen rett, sett i Evangeliets lys.»

Det er mulig professor Wisløff vil si: «Det gjør jeg også, men jeg finner ingenting.» Er dette ikke en konsekvens av en antiøkumenisk holdning? Det synes meg at han som virkelig avslår en dialog — en virkelig dialog

hvor man lytter til den annen og vil forstå ham — nødvendigvis kommer i en monolog, en samtale med seg selv uten dyptgående selvkritikk og korreksjon. Fremtidens ene kirke ligger i mørke foran oss. Men vi må gå som Abraham gikk til det ukjente land. Vårt tokt må være et felles tokt på hvilket Ånden må opplyse oss, forenet i Kristus rundt Bibelen.»

Frater Candidus.

Fra konfesjonelt munnhuggeri til samtale?

KATOLSK LYDBÅNDTJENESTE

Har De adgang til båndopptaker? Er De klar over at De i så fall mot en rimelig leie kan låne lydbånd med opptak fra Katolsk Forum? Blant lydbåndopptakene nevnes:

«Dag Hammarskjöld og hans Gud» av pater Hallvard Rieber-Mohn.

«Nye signaler i den katolske vurdering av barnebegrensningen?» av pater A. Raulin.

«Gud som myte og virkelighet» av pater Erik Gunnes (om boken «Honest to God» av biskop Robinson).

«Fra motreformasjonen til medreformasjonen» av pater Finn Thorn.

Mange andre foredrag om litterære, kulturelle, filosofiske og religiøse spørsmål av aktuell interesse finnes, og fullstendig, ny katalog over foredragene sendes på anmodning.

Henvendelse om utlån skjer skriftlig til:

Lydbåndtjenesten, Dybwadsgt. 1, Oslo 3 — eller muntlig og pr. telefon til St. Olavs Bokhandel, tlf. 42 31 70.

T. S. ELIOT er gått bort

T. S. Eliot — kristen sanger i det 20. århundre.

Vi kan ikke forbigå dikteren T. S. Eliots død uten noen minneord. For mange kristne betydde hans diktning en slags forløsning, og de skylder ham en takk.

Han var en av vår tids få helt store kristne skribenter som klarte samtidig å tolke det kristne mysterium og samtidens lengsler. Mange andre kristne diktere har søkt sin inspirasjon i fortiden, og de er blitt stående som fremmede, nesten fiendtlige overfor sin egen epoke. Men for Eliot er det nettopp den moderne hverdag, vårt mer eller mindre avkristnede samfunn med sin devaluering av menneskelige verdier som paradoksalt nok kom til å åpne for kristen opplevelse. Som for andre mystiske diktere er det hos ham i erkjennelsen av nuet at evigheten skinner gjennom.

Eliot var aktivt med på å forme flere av de spennende bevegelsene som har skapt vår tids intellektuelle klima. Han var en av Bertrand Russells mest briljante disipler, og skrev en fin avhandling over filosofen Bradley, men han stivnet aldri til i positivistisk rasjonalisme. Sammen med andre store navn som Ernest Hemingway, Ezra Pound og James Joyce hørte han til den legendariske dikterkretsen som samlet seg i Paris i 20-årene, men han overvant snart effektsøkeriet og den litt naive trang til «frigjorthet» som merket andre av gruppens medlemmer. Han var også en av nyskaperne i dette århundredes angelsaksiske litteraturkritikk, uten at han derved ble noen estetikar i snever forstand.

I virkeligheten var T. S. Eliot for klok til å la seg binde til en bestemt genre, og han eiet en bestemt egenskap, — en kan bare kalle den ydmykhet, som gjorde ham lydør for nye tan-

*Blyvinduer
Glassmalerier*
til kirker og kapeller

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

*kunst- og bygningsglassmester
Speilfabrikk*

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

VI TAKKER

alle som har innbetalt kontingent i disse dager. Vi takker også for alle ekstrabeløp og hyggelige hilser!

Alle som ikke har betalt ber vi vennligst, skriv tydelig og skriv navnet på den som mottar bladet på talongen.

seg. Den som har mot til å fordype seg i dette vanskelige diktet, vil oppleve noe enestående.

Ellert Dahl O.P.

DOMINIKUSKRETSEN

har årets første møte hos Dominikanerne, Neberggt. 15, mandag 15. februar kl. 19.45. Samtale-emne: «Herre, jeg takker deg at jeg ikke er som andre katolikker, som er fulle av fordommer...» Møtet avsluttes med messe.

NYTT KAPELL I SARPSBORG

Katolikkene i Sarpsborg har fått nytt kapell. Det ble innviet i januar av biskop Gran som feiret den høytidelige messen assistert av sogneprest Gerhard Vranken. To av menighetens tidligere prester, pastor Kielland-Bergwitz og pastor Messel var til stede under begivenheten.

ker. Han var stadig i åndelig og dikterisk vekst. Etter det fortvilelsens rop over den moderne sivilisasjons sterilitet som heter «The Waste Land», følger diktet om kristen omvendelse og renselse, «Ash-wednesday». Men det er i det arbeidet han utga etter krigen, «Four Quartets» at hans dypeste tanker fant fullverdig uttrykk. Dette, kanskje hans litterære hovedverk, er det skjønneste monument han kunne etterlate

Klipp ut.

KATOLSK FORUM

Neberggaten 15, Oslo.

FOREDRAGSAFTENER 1. SEMESTER 1965.

KATOLSK FORUM (Dominikanernes foredragsaftener) er et møtested for mennesker som ønsker forståelse av åndsstrømningene i tiden, i konfrontasjon med katolsk tro, kultur og tenkning. Det er fri adgang til alle KF's aftener for alle interesserte. Med dette program går KF inn i sin 23. sesong.

Tirsdag 23. februar kl. 20:

GEORGE BERNARD SHAW'S «DEN HELLEGE JOHANNA» ved pater Hallvard Rieber-Mohn.

Flere store diktere har latt seg friste av Jeanne d'Arc-motivet — foruten Shakespeare (som streifer det) og Schiller (som omdikter det), har Paul Claudel viet Jomfruen fra Orleans et drama som tidligere har vært gjennomgått i Katolsk Forum.

Denne sesong spiller Nationaltheatret G. B. «Shaw's «Den hellige Johanna» — en poetisk og vittig lek med motivet som også søker å få det til å uttrykke dikterens idéer. I dette foredraget sammenstilles diktning og historie — i et forsøk på å få dem til å belyse hverandre.

Tirsdag 2. mars kl. 20:

«SYLLABUS — 100 ÅR ETTER» ved pater Albert Raulin.

Pave Pius IX's «Syllabus» — et tillegg til rundskrivelsen «Quanta cura» av 8. desember 1864 — har siden for mange stått som en definitiv katolsk «krigsrklæring» til hele den moderne sivilisasjon i Vesten, og til mange av de livs- og samfunnsformer som er typiske for den. Slik fikk vi den også fremstilt i historieundervisningen på skolen. Hundreårsdagen for dens utstedelse innbyr til en kritisk vurdering av hva den egentlig sier — og hva vi mener om det idag.

Tirsdag 9. mars kl. 20:

FRA GOTIKKENS BILLEDVERDEN ved domarkitekt Helge Thiis.

Som ansvarlig for de store restaureringsarbeider ved domkirken i Nidaros står domarkitekt Helge Thiis i en særlig gunstig stilling når det gjelder å behandle et emne som vi

lenge har ønsket å ta opp i Katolsk Forum: Gotikkens billedkunst. Hans foredrag omtaler denne skulptur fra de første dager, med rikt tilfang også fra vår nasjonalhelligdom, og er ledsaget av en rekke lysbilder.

Tirsdag 16. mars kl. 20:

TRO OG TVIL HOS ARNE GARBORG ved pater Finn Thorn.

Hos ingen av «de store frafalne» i «gullaldertiden» var bruddet med kristendommen så pinefullt og dyptgripende som hos dikteren Arne Garborg. Kampen mellom tro og tvil i hans sinn har — utover det tidsbestemte — bevart en gyldighet og interesse som taler til mennesker også i den brytningstid vi gjennomlever idag.

Tirsdag 23. mars kl. 20:

ET LUTHERSK SYN PÅ VÅR TIDS ØKUMENIKK ved pastor Enok Adnøy.

Konsilets dekret «De occumenismo» — om de kristnes enhet og arbeidet for den — var en verdensbegivenhet da det ble proklamert, for noen uker siden. Kommentarene ute og hjemme har vært tallrike og det er ikke minst av interesse å merke seg de ulike reaksjoner hos ledende og sentralt plasserte ikke-katolske kristne. Pastor Enok Adnøy er leder av et institutt innenfor Den norske kirke som befatter seg med forholdet til andre kirker, har i årevis beskjeftiget seg med økumenikk, og er særlig godt plassert for å gi oss en lutheraners vurdering av enbetsarbeidet i vår tid.

NYHETER FRA VATIKANET OG VERDEN

PAVENS TALER ● 27 NYE KARDINALER ● 113 MISJONÆRER DREPT

I KONGO ● KIRKEN TYNES I ROMANIA OG LITAUEN

★ Pave Paul har holdt en tale om Kirken og økumenismen som har vakt oppsikt og som er feilaktig tolket, bl. a. av den kjente britiske avisen the Guardian. I sin tale, som var meget nyansert og må leses med omtanke, understreket paven bare dette: at katolikkene må delta i det økumeniske arbeidet med et klart siktepunkt, de kan ikke forhandle eller kjøpslå om Kirkens avgjørende sannheter. Det ville være en dårlig tjeneste mot våre adskilte brødre om vi lot som noe annet, fremholdt paven. I det økumeniske liv består ikke virkelig kjærlighet i å forlate, skjule eller forminske sannheten. Ansvarlige katolske kommentarer til hans

tale understreker at det er helt galt å tolke en slik innstilling dit hen at pave Paul «stenger døren» for de videre enhetsbestrebelse. Og det ville være tragisk om katolikkene fant en unnskyldning i hans ord for ikke å gjøre noe.

Det er galt å forsøke å løse doktrinale vanskeligheter og uoverensstemmelser ved å forsøke å bagatellisere, skyve til siden eller helt skjule ting som Kirkens autoritet med bindende kraft har sagt sin mening om. Det hjelper heller ikke enhetens sak.

«St. Olav» bringer i neste nummer en fullstendig oversettelse av pavens ord om dette.

★ Pave Paul har utnevnt 27 nye kardinaler, kollegiet består nå av 103, det høyeste tall i Kirkens historie. Pavens valg hadde et sterkt internasjonalt preg og omfattet utnevnelser av en ny farvet kardinal, denne gang erkebiskop Paul Zoungana fra Vest-Afrika, Syd-Afrikas første kardinal, erkebiskop Owen McCann fra Cape Town, tre kirkeledere som har gjennomgått forfølgelser og fengsel bak Jernteppet og bl. a. patriarker fra de østlige kirker som er forenet med Rom. Blant de øst-europeiske kardinaler er Prags biskop, Mgr. Beran og den ukrainske erkebiskop, Mgr. Slipyy.

Samtidig understreket paven legfolkets nye rolle i Kirken ved å gi den røde hatt til den belgiske Mgr. Cardijn, stifteren av den internasjonale katolske ungdomsbevegelse. Videre ble kardinalverdigheten gitt til Englands primas, erkebiskop Heenan, den sveitsiske teolog, mgr. Journet, en fra Brasil og to fra Nord-Amerika. Blant de lille antall av biskoper fra Italia som fikk den røde hatt var erkebiskop Dante, pavestolens seremonimester gjennom en menneskealder.

★ De første undersøkelser fra katolske menigheter i England viser at en majoritet av de troende, åtte av ti, er tilfreds med de nye liturgiske forandringer og glad for at engelsk blir brukt i store deler av messen. Biskopene får imidlertid stadig inn protester, forslag om at man beholder ihvert fall en stille messe med latin om søndagene osv.

★ Skjema 13 — om Kirken og den moderne verden — blir antagelig satt opp som sak nr. 2 på dagsordenen under Konsilets fjerde sesjon til høsten, etter dokumentet om religiøs frihet. Meldinger fra Rom forteller at syv underkommisjoner nå er i gang med en detaljert gjennomgåelse av den foreløbige tekst til Skjema 13. Det heter at legfolk vil bli konsultert under den videre utarbeidelse av dokumentet.

★ Politiske ledere og eksperter fra mange land samles den 18. til 20. februar i New York til en konferanse om pave Johannes ensykliska *Pacem in Terris*. Blant de som møter er FN's generalsekretær, U Thant, Hovedforsamlingens president, USA's visepresident og kjente engelske navn som Barbara Ward og Arnold Toynbee.

Igen i 1965 arrangerer vi for katolikker en

Påskerejse

med fly til

DET HELLIGE LAND

Scanair DC-7C fra SAS

Reiseleder: Viceprovincial for dominikanerordenen i Norden,
pater P. Grégoire O.P., Ordrup

Da man på grund af de israelske og skandinaviske luftfartsmyndigheders forbud ikke kan flyve med charterfly til Israel går rejsen i 1965 til

Ægypten: *Cairo* (Nationalmuseet, Salah el-Din citadellet, Alabastmoskeen, Khan al-Khalil bazarerne m.m.), *Pyramiderne* og *Sfinxen*.

Jordan: *Jerusalem* (Via Dolorosa, Den hellige Gravs Kirke, Tempelpladsen, El Aqamoskeen, Klippemoskeen, Grædemuren, Palæstinske Museum, Oliebjerget, Pater Nosterkirken, Getsemane Have m.m.), *Nablus* (Jakobs Brønd, Samaritanske Synagoge m.m.), *Sebaste*, *Betlehem* (Fødselskirken, Rakels Grav, Hyrdernes Mark m.m.), *Jordanfloden*, *Jeriko*, *Tell es Sultan*, *Døde Hav*, *Khirbet Qumran* m.m.
Langfredag deltagelse i processionen ad Via Dolorosa.

Syrien: *Damaskus* (Lige Gade, Ananias' Hus, Ommayad moskeen m.m.).

Libanon: *Baalbek*, *Beirut*.

Athen: Rundtur i byen, besøg på Akropolis og frokost i Piræus.

5. april til 20. april — N.Kr. 2765

I PRISEN ER INKLUDERET: Flytransport Kastrup-Cairo-Jerusalem og Beirut-Athen-Kastrup. Ophold på 1. kl. hoteller med helpension. Alle udflugter og rundture, visum, alle lufthavnsafgifter (også i Kastrup), syge- og hjemtransportforsikring samt alle entréafgifter. Ikke inkluderet er: Drikkevarer til måltiderne.

Forlang program hos

ABSALON

NORDISK KRISTEN REJSETJENESTE

Vandkunsten 4, København K. - Telefon: Byen 9108

Eneste danske specialbureau for flyverejser til Bibelens lande.

Hvem kan gå i åtte-messen på en hverdag?

«KIRKEN MÅ IKKE BARE VÆRE EN SØNDAGS-KIRKE»

Kirkens nye fastebestemmelser for mottagelsen av den hellige kommunion må ha hatt stor og nesten øyeblikkelig virkning. Den nye bestemmelsen som ble meddelt av pave Paul VI — at man bare behøver å være fastende en time før man mottar sakramentet — har for eksempel i England ført til at fler katolikker enn noen gang før går til kommunionen, søndag og hverdag. I den tiden vi nå gjennomlever, må vi ikke undervurdere betydningen av dette.

Hva så her hjemme? Det er vel ikke tvil om at de nye bestemmelsene er en praktisk og gledelig hjelp for blant annet familier i byens utkanter som må regne en halv time eller tre kvarter med trikk og buss for å komme til kirken. I sprengkulde om vinteren er de verdige etterkommere ofte av en Olav Audunsson som red til fromessen før det ble lyst. Men, vi har en innvending. Får de nye fastebestemmelser nesten utelukkende betydning om søndagene her hos oss, og ikke ellers? Og hvorfor i tilfelle?

Skyldes det at det stort sett følges en dagsrytme i Kirkens liv som igrunnen er ute av takt med den moderne verden? Er den vanlige åtte-messen i våre sognekirker uoppnåelig som regel på grunn av avstander, familieforpliktelser osv.? Er det, kort sagt, temmelig umulig for norske katolikker å komme i messen og å motta kommunionen på en hverdag?

Hva kan eventuelt gjøres? «St. Hallvard» har i lengere tid hatt en messe klokken 10 hver onsdag, populært kalt «husmormessen», og resultatet av dette tiltak og av aftenmessene burde gi sognene mot til å bruke mer ukonvensjonelle klokkeslett. Vi har nok hørt prester som har sagt at noe slikt ville ødelegge deres arbeidsrytme, men det får nå heller bære seg, i en legmanns øyne.

Andre sier: vel, hvor mange tror De så ville komme hvis vi forandret disse velprøvede tidene? Men det er ikke annet enn et statistisk problem — det vi har å gjøre med er et spørsmål om hvor-

vidt det er mulig å komme en hverdag til de tider som nå brukes.

Vi tror at legfolks ønsker vil bli lyttet til i denne saken, våre prester er jo ikke ukjente med disse problemene, tvert imot. Derfor inviterer «St. Olav»s redaksjon på egen hånd sine lesere til å sende redaksjonen noen få ord — ganske kort — om spørsmålet. Hvilke tidspunkt er mulige og ønskelige? Ville en ordning med at kommunionen ble utdelt i våre kirker til et bestemt klokkeslett på formiddagen eller senere (som ofte i utlandet) gjøre det mulig for fler katolikker å motta sakramentet om hverdagene? Eller er vi så få og bor så spredt at vi resignerer?

Altså, vi tar «åtte-messen» opp til debatt. Vi akter ikke å trykke alle innkomne svar — i høyden noen få — men vi vil gjerne på bakgrunn av svarene forfølge saken, som det så truende heter.

Vi lever i en tid med store forandringer, i et virkelig oppbrudd. Noen hver av oss kan vel føle hva det betyr i form av engstelse, uro og tvil. I nettopp denne tiden må ikke Kirken være en søndagskirke for oss — og den må ikke leve sitt gudstjenestlige liv om hverdagene i ensomhet.

A. R.

I FROKOSTPAUSEN

Vår danske kollega «Katolsk Ugeblad» forteller at det fra 2. februar holdes messe hver tirsdag i frokostpausen, kl. 12.15, i nærheten av Universitetets hovedbygning i København.

<p>Kjente Drammens- firmaer</p>	<p><i>Drammens malerforretning</i> Tlf. 83 39 16 - 83 33 32 Inneh. Asbjørn Gundersen</p>	
<p>GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN</p>		<p><i>American Foto</i> SPESIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER Engene 4 - Tlf. 83 11 45 Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65</p>
<p> TYRILYS $\frac{1}{3}$ TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri</p>		<p>GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen</p>
<p>ARENDALE</p>		
<p>OLAV SLAATTENE Blomsterforretning. Begravelsesbyrå Tlf. 1958 Havstad, Arendal</p>	<p>ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tlf. 1756 - Arendal - Tlf. 1756</p>	<p>SHELL — ARENDAL Tlf. kontor 2013 Anleggstlf. 1848</p>

FELLESREISE TIL
St. Ansgars kongress i Hamburg
18.-20. JUNI 1965

16/6 fra Oslo kl. 23.00 med båt til Fredrikshavn. Ank. kl. 8.00. Videre med tog til Hamburg hvor vi ankommer utpå ettermiddagen den 17. (Togtidene ennå ikke fastlagt.)

17/6 fra Kr.sand S. kl. 01.30 med båt til Hirshals. Ank. kl. 04.45. Sluttes seg til fellesreisen fra Fredrikshavn i Hjørring.

21/6 avreise fra Hamburg om morgenen. (Togtidene ennå ikke fastlagt.)

22/6 ankomst Oslo kl. 8.00. Kr.sand S. kl. 7.00.

Trondheim, Bergen, Østfold og Vestfold reiser fordelaktigst over Oslo.

PRISER: Oslo—Hamburg—Oslo: kr. 223.00.

Bergen—Hamburg—Bergen: kr. 328.00 (over Oslo).

Trondheim—Hamburg—Trondheim: kr. 336.00 (over Oslo).

Kr.sand—Hamburg—Kr.sand: kr. 180.00.

Stavanger—Hamburg—Stavanger: kr. 227.50 (over Kr.sand).

Oppgitte priser inkludere bare billetten for tog 2. kl. og båt 2. kl. m. køye og forutsetter et selskap på minst 10 personer.

(Påmelding skjer hos de respektive sogneprester snarest og senest 15. april.

For Osloområdet skjer påmelding til Caritas, Akersveien 5, tlf. 41 04 41

Gratis privat innkvartering i Hamburg dvs. overnatting og frokost. De som ønsker å bo på hotell bor for egen regning. Bestilling av hotell ordnes av Hamburg. Se påmeldingsblanketten.

Det er intet til hinder for at ikke-katolske venner og bekjente kan følge med.

KRISTIANSAND S.	<i>Halden- firmaer</i>	<i>Karl Knap A/s</i> Tlf. 2710 Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning Linoleum	
 ALT I SKILT Elektro-teknikk Industri — Militær Skip — Sykehus Reklame — Varemesse Gravør Trygve Køhn Kristiansand S.	KARL Y. OLSEN ENTREPRENØRFORRETNING Mur - Tre - Betong Tlf 1977	OTTO E. ANONSEN BLIKKENSLAGERMESTER Ventilasjon og Bygningsarbeid Tlf. 3439	
TAPET OG KUNST ARTIKLER Kristiansand S. Tollbodgt. 15 A Telefon 23 930	OLAF STENBOCK Elektrisk Installasjon og Radioforretning Aut. Halden - Berg - Idd Telefon 1918 HALDEN Telefon 1918	HALDENS ARB. HANDELSFORENING Alt i gode varer i våre avdelinger	
TAPET OG KUNST ARTIKLER Kristiansand S. Tollbodgt. 15 A Telefon 23 930	HALDEN FARVEHANDEL A. Sandaker, Torvet Tlf. 1264	ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK Dører — Vinduer — Trapper Kjøkkeninnredninger Tlf. 1630	
TAPET OG KUNST ARTIKLER Kristiansand S. Tollbodgt. 15 A Telefon 23 930	F. JØRGENSEN Aut. rørlegger - Rørhandel Tlf. 1844	E. Sem A/s Bøker — Papir — Trykksaker	

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

Joh. Weydahl & Co.

Oslo - Centralb. 68 18 07

**KAFFE
og
HERMETIKK
en gros**

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s
Varme- og sanitæranlegg

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

**Til daglig
nytte
og glede**

Omslag til
TELEFONKATALOGEN

i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15,—

Flerfarget kr. 18,—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

WISBECH
ARTIFISIELLE
MAJORSTUA - OSLO
**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

E. M. JACOBSEN

Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTSGT. 25
OSLO